

A. Kaupungin kiinteää omaisuutta koskevat asiat.

1. Kaupunginasemakaavaa koskevat kysymykset.

Eräiden Merholman osain liittäminen kaupunkiin. Maaherran kehoitettua kaupunginvaltuustoa antamaan lausuntonsa Huopalahden kunnanvaltuutettujen valtioneuvostolle tekemän esityksen johdosta, että mainitun kunnan Drumsön kylään kuuluvan Mer- eli Sundholman osa, joka oston kautta oli tullut Helsingin kaupungin omaksi¹⁾, kunnallisessa, hallinnollisessa, oikeudellisessa ja kirkollisessa suhteessa siirrettäisiin Helsingin kaupunkiin, päätti²⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, ettei sillä ollut mitään muistuttamista esitykseen myöntymistä vastaan.

Fredriksperin talon ja sitä ympäröivän maa-alueiden käyttö. Sittenkun kaupunginvaltuuston tietoon oli tullut, että valtio aikoi käyttää Fredriksperin talon maita erinäisiin yleisiin tarkoituksiin, kuten sikäläisen ratapihan laajentamiseen ja mahdollisesti myös asuntotarkoituksiin, päätti³⁾ valtuusto, koska tämä alue oli joka puolelta Helsingin kaupungin omistamien maiden ympäröimä, tehdä valtioneuvostolle esityksen yhteistyön aikaansaamisesta valtion ja kaupungin kesken näiden alueiden käyttösuunnitelman aikaansaamiseksi, ja järjestettäisiin tämä yhteistyö sopivimmin asettamalla komitea, johon kumpikin asianosainen valitsisi edustajia. Tuollaisesta yhteistyöstä olisi etua kummallekin asianosaiselle, kun siten voitaisiin laatia yhdenmukainen kaupunginasemakaava puheenalaisille alueille. Helsingin kaupungille olisi erittäin tärkeää, että puheenaolevan talon maalla sijaitseva korkeanlainen mäki varattaisiin sinne teetettävän vesilinnan ja siihen kuuluvain vesijohtojen paikaksi, jommoinen vesilinna ei olisi välttämätön ainoastaan kaupungin aluetta ympäröivän osain vastaiselle asutukselle, vaan myös tarpeellisen vesipaineen turvaamiseksi jo rakennetuissa kaupunginosissa. Kaupunginvaltuusto esitti³⁾ sen vuoksi, että valtioneuvosto ilmoittaisi valtion periaatteessa suostuvan yhteistyöhön kaupungin kanssa yllämainitun tarkoituksen saavuttamiseksi.

Saatuun ilmoituksen, että valtioneuvosto oli heinäkuun 20 p:nä myöntynyt esitykseen, valitsi⁴⁾ kaupunginvaltuusto kaupungin edustajiksi komiteaan ent. senaattorin A. Castrénin, sähkötekniikko V. Salovaaran ja kaupunginasemakaava-arkkitehti B. Brunilan. Syyskuun 29 p:nä valtioneuvosto valitsi⁵⁾ ratainsinööri A. Grunérin ja rautatiehallituksen rataosaston ylimääräisen arkkitehdin Th. Hellströmin valtion edustajiksi komiteaan.

Eräiden Toukolan ja Käpylän korttelien asemakaava. Kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman ehdotuksen Käpylän korttelien n:o:jen 860—862, 865—874 ja 876 kaupunginasemakaavaksi sekä ehdotuksen korttelien n:o:jen 861, 862 ja 865—868 rakennusrajoiksi.

Samoin hyväksyi⁷⁾ valtuusto kaupunginasemakaava-arkkitehdin laatiman Toukolan korttelien n:o:jen 907, 908, 909, 911 ja 914 jaotuskaavan.

Korttelin n:o 190 asemakaavan muutos. Sotaministeriön sotilasarakennusosaston tehtyä esityksen liikenneväylän avaamisesta Linna- ja Vyökadun risteyksen ja lähellä sijaitsevan asehuoneen portin välille ja kaupunginasemakaava-arkkitehdin tämän johdosta laadittua ehdotuksen VIII kaupunginosan

¹⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 25. — ²⁾ Valt. pöytäk. 24. 8. 2 §. — ³⁾ S:n 13. 4. 16 §. —

⁴⁾ S:n 24. 8. 30 §. — ⁵⁾ S:n 19. 10. 2 §. — ⁶⁾ S:n 2. 11. 16 §. — ⁷⁾ S:n 5. 10. 12 §.

korttelin n:o 190 käyttämättömään varastopaikkain järjestämiseksi, jonka ehdotuksen mukaan mainitun korttelin varastopaikkain n:ojen 9 ja 13 pohjoisosat erotettaisiin uuden Linnankuja nimisen kadun paikaksi sekä varastopaikan n:o 9 jäljellä oleva osa ja osa varastopaikkaa n:o 13 yhdistettäisiin välillä olevaan alueeseen ja merkittäisiin kaupunginasemakaavaan toriksi, päätti¹⁾ kaupunginvaltuusto puolestaan hyväksyä puheenaolevan kaupunginasemakaavan muutoksen sekä sisäasiainministeriöltä anoa sille vahvistusta. Rahatoimikamari valtuutettiin¹⁾ heti omaan kustannusten hinnasta sotaministeriön laskuun aukaisuttamaan ja päällystytettämään mainittu uusi katu.

Eräiden XII kaupunginosan katujen ja korttelien asemakaavan muutos. Kaupunginvaltuuston kehoituksesta²⁾ oli rahatoimikamari antanut ehdotuksen semmoiseksi kaupunginasemakaavan muutokseksi, että Länt. Brahekadun vierelle laitettaisiin urheilu- ja leikkikenttiä sekä XII kaupunginosan korttelit n:ot 350, 351 ja 363 järjestettäisiin uudestaan. Ehdotuksen mukaan, jonka valtuusto hyväksyi³⁾, käytettäisiin puheenalaisten kenttien paikaksi korttelit n:ot 351 ja 363, Helsingin- ja Porvoonkadun välinen It. Brahekatu sekä Helsingintori ja Josafatin- ja Vaasankadun itäosat. Helsingintorin vierellä sijaitseva, yleisiin tarkoituksiin varattu erillinen tontti järjestettäisiin uudelleen ja vietäisiin urheilukentän rajain sisäpuolelle. Kortteli n:o 350 järjestettäisiin uudestaan siten, että sen pohjoisosa varattaisiin yleisten rakennusten paikaksi ja muodostaisi n:olla 351 merkityn eri korttelin, jota vastaan korttelissa n:o 350 oleva Kaarlenkadun tontti n:o 19 ja Flemingkadun tontti n:o 20 saisivat julkisivuoikeuden.

Valtioneuvosto vahvisti puheenaolevan kaupunginasemakaavan muutoksen huhtikuun 4 p:nä⁴⁾.

Korttelin n:o 513 kaupunginasemakaavan muutos. Senaatin lokakuun 10 p:nä 1917 vahvistaessa⁵⁾ XIII ja XIV kaupunginosan asemakaavan uudestijärjestelyn tehtiin myös korttelin n:o 513 asemakaavaan erinäisiä muutoksia, sikäli että sitä laajennettiin ja kaupunginvaltuuston vahvistamat korttelin kaikkien tonttien sisäiset rakennusrajat, lukuunottamatta jo aikaisemmin myydyt Länt. viertotien tontin n:o 76 rajoja, järjestettiin uudelleen, minkä ohessa Päivärinnankadun, aikaisemmin Karhukadun, asuntotonttien n:ojen 3 ja 5 väliraja siirrettiin hiukan lännemmäksi. Kaupunginvaltuuston edellämainittua kaupunginasemakaavanmuutosta koskevan esityksen ollessa käsiteltävänä senaatissa myytiin Päivärinnankadun asuntotontti n:o 3 ja Länt. viertotien asuntotontti n:o 74 aikaisemmin voimassa olevan kaupunginasemakaavan mukaan. Nämä aikaisemman ja sittemmin vahvistetun kaupunginasemakaavan väliset eroavaisuudet koskettelivat kuitenkin tontin omistajain etuja sen johdosta, että aikaisemmassa kaupungin asemakaavassa osoitetut sisäiset rakennusrajat sallivat asianomaisten tonttien voimaperäisemmän rakennuttamisen, minkä ohessa usein mainitun asemakaavan muutoksen johdosta Päivärinnankadun tonttiin n:o 3 oli lisätty tonttialue, joka tontinomistajan täytyi lunastaa ilman että hänellä siitä oli todellista hyötyä. Mainittujen epäkohtain poistamiseksi kaupunginvaltuusto hyväksyi⁶⁾ laaditun ehdotuksen sellaiseksi puheenalaisen korttelin n:o 513 asemakaavan muutokseksi, että Päivärinnankadun tontin n:o 3 ja Länt. viertotien tontin n:o 74 alkuperäiset sisäiset rakennusrajat jälleen tulivat voimaan ja että Päivä-

¹⁾ Valt. pöytäk. 2. 11. 10 §. — ²⁾ Ks. 1920 vuod. kert. siv. 40. — ³⁾ Valt. pöytäk. 26. 1. 20 §. — ⁴⁾ S:n 11. 5. 2 §. — ⁵⁾ Ks. 1917 vuod. kert. siv. 6. — ⁶⁾ Valt. pöytäk. 14. 12. 17 §.

rinnankadun tonttien n:o:jen 3 ja 5 väliraja sai entisen asemansa, joten tontti n:o 3 sai alkuperäisen, kauppakirjassa mainitun pinta-alansa. Edelleen päätti¹⁾ valtuusto, että myös myymättömään Stenbäckkadun tonttien n:o:jen 4 ja 6 sekä Päivärinnankadun tontin n:o 5 sisäiset rakennusraajat uudesti järjestettäisiin tonttien paremman käytön saavuttamiseksi. Päätös oli alistettava valtioneuvoston harkittavaksi ja vahvistettavaksi.

Eräiden XIV kaupunginosan korttelien vahvistettu kaupunginasemakaavan muutos. Maistraatin ilmoituksen mukaan vahvisti sisäasiainministeriö joulukuun 18 p:nä 1920 II kaupunginosan korttelien n:o:jen 95 a ja 95 b, VI kaupunginosan korttelien n:o:jen 219 ja 226 sekä XIII kaupunginosan korttelin n:o 424 kaupunginasemakaavan muutoksen²⁾ samoin kuin seuraavan toukokuun 21 p:nä XIV kaupunginosan korttelien n:o:jen 503, 510, 511 ja 517 kaupunginasemakaavan muutoksen³⁾.

Tonttien yhdistäminen. Kaupunginvaltuusto päätti seuraavissa tapauksissa tehdä valtioneuvostolle esityksen alempana mainittujen tonttien yhdistämistä tarkoittavan kaupunginasemakaavan muutoksen aikaansaamiseksi:

Fredrikinkadun tontin n:o 3 osaan Vladimirinkadun tonttia n:o 11 IV kaupunginosan korttelissa n:o 70⁴⁾; vahvistettu huhtikuun 5 p:nä⁵⁾.

Työpajakadun tontin n:o 7 Lautatarhakadun tonttiin n:o 8 X kaupunginosan ehdaskorttelissa n:o 281⁶⁾; vahvistettu elokuun 1 p:nä⁷⁾.

Ehdoksi vahvistettiin, ettei yhdistämällä saaduista tonteista saanut rakentaa suurempaa alaa, kuin jos alkuperäiset tontit olisi rakennettu erikseen.

Sittenkuin sisäasiainministeriö oli vaatinut lausuntoa rakennusmestari J. N. Syvähuo'on anomuksen johdosta saada yhdistää Museokadun tontit n:o:ot 30 ja 32, päätti⁸⁾ kaupunginvaltuusto ilmoittaa, että hakija oli, sen jälkeen kun hän oli hakemuksensa tehnyt, luovuttanut toisen puheenaolevista tonteista toiselle henkilölle, joten ei ollut enää aihetta ryhtyä toimenpiteisiin hakemuksen johdosta.

Erään Toukolan huvilapalstan jako. Sittenkun seppämestari S. Häggille oli myönnetty⁹⁾ joulukuun 31 p:ään 1940 pitennetty vuokraoikeus Toukolan XIV korttelin asuntopalstoihin n:oihin 1 ja 2, oli kaupungingeodeetti vuokrasopimusten oheista karttaa laatiessaan yhdistänyt mainitut palstat, syystä ettei niiden välinen rajaviiva hyvin sopeutunut korttelin suunniteltuun tonttijaoitukseen. Vuokraaja Häggin ja hänen lastensa esityksestä päätti¹⁰⁾ kaupunginvaltuusto, että, kun puheenalaisten asuntopalstain yhteenliittäminen ilmeisesti tuotti vuokraajalle haittaa, kun kumpaakin palstaa hallittiin erikseen vuokraajan itsensä hallitessa toista ja hänen lastensa toista, yhdistetty asuntopalsta jälleen oli jaettava kahteen palstaan, jotka oli merkittävä n:oilta 1 ja 2, sekä että tonttien vuosivuokra oli 10 ensimmäiseltä vuodelta oleva 2,000 markkaa ja 1,600 markkaa sekä vuokrakauden jäljellä olevalta osalta yhteensä 5,400 markkaa jaettuna palstain kesken samassa suhteessa.

Pohj. Esplanadikadun tontin n:o 7 ositus. Aktiebolaget Kinopalats osakeyhtiön, joka oston kautta oli saanut omakseen 2,220.86 m² käsittävän osan II kaupunginosan korttelissa n:o 95 C sijaitsevaa Pohj. Esplanadikadun asuntonttia n:o 7, anottua, että mainittu tontin osa erotettaisiin eri tontiksi, päätti¹¹⁾

1) Valt. pöytäk. 14. 12. 17 §. — 2) S:n 23. 2. 7 §. vrt. 1920 vuod. kert. siv. 6, 7 ja 8. — 3) Valt. pöytäk. 24. 8. 5 §; vrt. 1919 vuod. kert. siv. 5. — 4) Valt. pöytäk. 26. 1. 9 §. — 5) S:n 11. 5. 2 §. — 6) S:n 27. 4. 4 §. — 7) S:n 7. 9. 5 §. — 8) S:n 23. 2. 10 §. — 9) Ks. 1920 vuod. kert. siv. 26. — 10) Valt. pöytäk. 9. 2. 12 §. — 11) S:n 8. 6. 10 §.

kaupunginvaltuusto, koska pyydetty tontinositus voitiin toimeenpanna loukkaamatta pantinhaltijan tai muun oikeutta, eikä muutakaan muistutusta voitu hakemusta vastaan tehdä, siihen myöntyä ja samalla määrätä, että osituksien johdosta syntyneet tontit oli merkittävä, itäpuoleinen Pohj. Esplanadikadun n:o:lla 37 ja länsipuoleinen n:o:lla 39. Elokuun 5 p:nä sisäasiainministeriö vahvisti kaupunginvaltuuston päätöksen¹⁾).

Sisäisten rakennusrajain muutos. Kaupunginvaltuusto päätti²⁾ hyväksyä korttelissa n:o 425 Temppekkikadun varrella sijaitsevien tonttien n:o:jen 7 ja 9 omistajain anomuksen sellaisen muutoksen tekemisestä näiden tonttien vahvistettuihin sisäisiin rakennusrajoihin, että molemmat korttelin pituussuuntaan kulkevat rajaviivat siirrettäisiin 1 metriin pohjoisemmaksi, niin että ne sijaitsisivat 15 m:n päässä katurajasta, minkä ohessa valtuusto hyväksyi kaupungin yleisten töiden hallituksen anomuksen johdosta antamassa lausunnossa tehdyn esityksen, että samanlainen muutos tehtäisiin myöskin kaupungin mainitussa korttelissa omistamain tonttien n:o:jen 11, 13 ja 15 sisäisiin rakennusrajoihin. Valtioneuvosto vahvisti³⁾ tämän päätöksen huhtikuun 12 p:nä.

2. Kiinteän omaisuuden hankintaa tai kaupungille kuuluvan tuollaisen omaisuuden luovutusta koskevat asiat.

Vikin latokartanon vuokrasopimus. Sen johdosta että valtion ja kaupungin kesken tehty Vikin latokartanon vuokrasopimus oli maaliskuun 14 p:nä päättynyt, oli asutushallitus laatinut ehdotuksen uudeksi vuokrasopimukseksi, joka olisi voimassa 5 vuotta, äskenmainitusta päivästä lukien. Rahoitustoimikamari tosin piti sopimusta kaupungille epäedullisena, mutta allekirjoitti sen kuitenkin tehden samalla Vikin latokartanon arviotoimikunnalle esityksen, että valtio jo maaliskuun 14 p:stä 1922 lukien ottaisi haltuunsa vastikkeeksi hyväksytyyn Eknäsin tilan, minkä kautta sopimus lakkaisi olemasta voimassa ja kaupunki saisi haltuunsa Vikin latokartanon kokonaisuudessaan. Esiteltäessä asiaa päätti⁴⁾ kaupunginvaltuusto hyväksyä sopimuksen, jonka sanamuoto oli seuraava:

»Vuokrasopimus.

Helsingin pitäjässä sijaitsevaan Vikin kruununvirkataloon kuuluvan Vikin kantatilan tilukset niihin kuuluvine etuineen, jotka käsittävät 208,1 ha peltoa, 21,5 ha niittyä ja noin 3,5 ha tontteja, vuokrataan täten väliaikaisesti Helsingin kaupungille viiden vuoden ajaksi maaliskuun 14 päivästä 1921 lukien samaan päivään vuonna 1926 seuraavin ehdoin:

1:o Vuokranottaja suorittaa valtiolle vuosittain vuokrana 195,5 hehtolia rukiita, 195,5 hehtolia ohria ja 391 hehtolia kauroja, ollen velvollinen suorittamaan puolet kustakin viljalajista rahassa ja toisen puolen joko rahassa tai luonnossa, niin että vuokramaksun muuntaminen rahaksi on tehtävä sen vuoden verohinnan mukaan, joka käsittää vuokravuoden kesäajan, ja on vil-

¹⁾ Valt. pöytäk. 7. 9. 4 §. — ²⁾ S:n 23. 2. 37 §. — ³⁾ S:n 11. 5. 2 §. — ⁴⁾ S:n 13. 4. 22 §.